

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 listopada 1929 r.

o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnem pracowników Państwowego Banku Rolnego.

Na podstawie art. 26 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 93, poz. 830) zarządza się co następuje:

POSTANOWIENIA WSTĘPNE.

§ 1. Rozporządzenie niniejsze reguluje, oparty na pisemnej umowie, stosunek służbowy, uposażenie i zaopatrzenie emerytalne pracowników Państwowego Banku Rolnego.

Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy członków Dyrekcji, wice-dyrektorów i dyrektorów oddziałów.

§ 2. O ile wymagać tego będzie interes Banku, z pracownikami mogą być zawierane specjalne

umowy na warunkach odmiennych niż ustalone w niniejszem rozporządzeniu.

O zawarciu takich umów z pracownikami, których uposażenie będzie równało się VII stopniowi płacy zasadniczej pracowników kategorii A (§ 74), lub będzie je przewyższało, decyduje Prezes Banku, w pozostałych zaś wypadkach Naczelny Dyrektor, który może to prawo przekazać dyrektorom właściwych oddziałów, o ile chodzi o pracowników tych oddziałów.

Pracowników, z którymi zawarte będą specjalne umowy, nie będą dotyczyły przepisy niniejszego rozporządzenia.

Część I.**PRZEPISY SŁUŻBOWE.****Postanowienia ogólne.**

§ 3. Kandydaci do służby w Państwowym Banku Rolnym winni posiadać:

- 1) obywatelstwo polskie;
- 2) nieskazitelną przeszłość;

*) Ostatni w r. b.

3) kwalifikacje pod względem wykształcenia i przygotowania, odpowiednie do zakresu czynności, jakie mają pełnić;

4) dobry stan zdrowia;

5) wiek określony w § 4;

6) dowód, iż dopełnili obowiązku powszechnej służby wojskowej, lub od służby tej w czasie pokoju zostali zwolnieni.

§ 4. Kandydaci do służby winni posiadać ukończony 21 rok życia.

Zasadniczo nie mogą być przyjmowane osoby, które przekroczyły 40 rok życia. Powyżej tego wieku mogą być przyjęte te osoby, których pozyskanie, ze względu na specjalne kwalifikacje zawodowe kandydata, będzie dla Banku szczególnie pożądane, z zachowaniem jednak postanowień ustępu końcowego § 15.

§ 5. Nie mogą być przyjęte do służby osoby, przeciw którym toczy się postępowanie karno-sądowe, dyscyplinarne lub upadłościowe, albo też postępowanie o pozbawienie ich własnowolności.

§ 6. Ubiegający się o przyjęcie do służby winni do podania dołączyć:

1) metrykę urodzenia,

2) dowód obywatelstwa polskiego,

3) świadectwa szkolne,

4) dokument wojskowy,

5) świadectwa z ewentualnej poprzedniej pracy,

6) dokładny życiorys

oraz powołać się na referencje przynajmniej dwóch wiarygodnych osób.

§ 7. Przed przyjęciem do służby kandydat zostaje poddany badaniu przez lekarza wskazanego przez Bank.

§ 8. Pracownicy kategorii A z uposażeniem od I do VII stopnia płac włącznie (§ 74) przyjmowani są na służbę na mocy decyzji Prezesa Banku, pozostali zaś pracownicy — na mocy decyzji Naczelnego Dyrektora.

Naczelnny Dyrektor może przekazać dyrektorom oddziałów, względnie ich kierownikom, prawo decydowania o przyjmowaniu na służbę pracowników kategorii A, z uposażeniem od XVIII do XV stopnia płac włącznie, oraz pracowników kategorii B.

§ 9. W umowie służbowej należy wymienić kategorię (§ 14) i stopień płac, przyznane pracownikowi, termin i miejsce zgłoszenia się do służby. Ponadto należy w umowie zaznaczyć, że stosunek służbowy, uposażenie i zaopatrzenie emerytalne regulują przepisy niniejszego rozporządzenia, oraz że stosunek służbowy uważa się za zawiązany z dniem objęcia czynności służbowych.

§ 10. W razie niezgłoszenia się do służby w terminie w umowie ustalonym, umowa może być przez Bank rozwiązana, o ile kandydat w ciągu dni dziesięciu od ustalonego terminu nie usprawiedliwi zwłoki, lub też o ile w ciągu jednego miesiąca od terminu ustalonego w umowie, pomimo usprawiedliwienia, nie obejmie czynności służbowych.

Przepis poprzedniego ustępu nie ma zastosowania, o ile w umowie wyraźnie zastrzeżono, że pracownik winien objąć czynności służbowe w terminie tą umową przewidzianym pod rygorem natychmiastowego jej rozwiązania.

Czas służby liczy się od dnia rzeczywistego objęcia służby.

§ 11. Pracownicy przy objęciu służby składają przyrzeczenie służbowe według następującej rotacji:

„Przyrzekam na powierzonym mi stanowisku spełniać swe obowiązki gorliwie i sumiennie, przestrzegać ściśle obowiązujących przepisów i wykonywać dokładnie polecenia swych przełożonych, zachować tajemnicę służbową, dbać o dobro instytucji, zachowywać się w służbie i poza służbą w sposób odpowiadający godności instytucji i mego stanowiska”.

§ 12. Przyrzeczenie służbowe odbiera w Instytucji Centralnej Naczelnny Dyrektor albo upoważniony przez niego do tej czynności dyrektor.

W oddziałach odbierają przyrzeczenia służbowe dyrektorzy oddziałów.

Roty przyrzeczenia służbowego, podpisane przez odbierającego przyrzeczenie oraz przez pracownika, dołącza się do akt osobowych pracownika.

§ 13. Małżonkowie, krewni wstępni i zstępni z urodzenia lub przysposobienia, krewni w linii bocznej do trzeciego oraz powinowaci do drugiego stopnia włącznie nie mogą pracować razem w jednym dziale pracy. Pracownicy pozostający w wyżej wymienionym stosunku nie mogą również jednocześnie pracować w działach kasowych, gospodarczych lub innych, z jednej, a w działach rachuby i kontroli, z drugiej strony, o ile pierwsze podlegają drugim pod względem rachunkowości i kontroli.

O wskazanych wyżej stosunkach pokrewieństwa, względnie powinowactwa, obowiązany jest pracownik zawiadomić pisemnie Dyрекcję Banku.

§ 14. Pracownicy Banku dzielą się na dwie kategorie: kategorię A i kategorię B.

Kategorię A stanowią pracownicy, wykonywujący pracę umysłową w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323), kategorię B — pracownicy, wykonywujący pracę fizyczną lub przeważnie fizyczną.

§ 15. Kandydaci na pracowników Banku będą przyjmowani na służbę przygotowawczą. Okres ten nie może zasadniczo przekraczać jednego roku, licząc od chwili objęcia służby. Jeżeli jednak pracownik, pozostający na służbie przygotowawczej, nie pełnił z powodu choroby obowiązków służbowych przez okres czasu do 3 miesięcy, wówczas okres służby przygotowawczej może być przedłużony o czas trwania choroby.

W okresie służby przygotowawczej prawa i obowiązki pracownika w czasie pełnienia służby są takie same, jak w służbie stałej, o ile poszczegól-

gólne przepisy niniejszego rozporządzenia nie zawierają odmiennych postanowień.

Pracowników, pozostających na służbie przygotowawczej, obowiązuje egzamin praktyczny. Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora może zarządzić zwolnienie od egzaminu wszystkich pracowników, zatrudnionych w niektórych działach pracy.

W wyjątkowych wypadkach od odbywania służby przygotowawczej lub od zdania egzaminu mogą zwolnić poszczególnych pracowników: Prezes Banku, jeżeli chodzi o pracowników kategorii A od I do VII stopnia płac łącznie, lub Naczelnny Dyrektor, jeżeli chodzi o pozostałych pracowników tej kategorii lub o pracowników kategorii B.

Po zadawalniacym odbyciu służby przygotowawczej i ewentualnem zdaniu egzaminu, lub też o ile nastąpi zwolnienie od odbycia służby przygotowawczej lub egzaminu, pracownik zostaje zaliczony w poczet stałych pracowników Banku, lub też zawarta z nim zostaje specjalna umowa (§ 2).

Pracownik, który ukończył lat 50, może być zaliczony w poczet pracowników stałych o tyle tylko, o ile zostanie mu zaliczony do wysługi emerytalnej czas poprzedniej pracy w takiej ilości, ażeby po osiągnięciu lat 60 miał wysługi emerytalnej co najmniej 10 lat.

Obowiązki pracowników.

§ 16. Pracownik obowiązany jest spełniać swe obowiązki gorliwie i sumiennie oraz dbać o dobro instytucji.

Pracownik obowiązany jest zapoznać się dokładnie z obowiązującymi przepisami i nie może tłumaczyć się ich niezajomością.

Pracownik odpowiedzialny jest za ścisłe przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz poleceń swych przełożonych.

O ile polecenie służbowe jest niezgodne w wykonaniu pracownika z obowiązującymi przepisami, lub przeciwne dobru instytucji, pracownik obowiązany jest o spostrzeżeniu swem zawiadomić przełożonego, lecz w razie potwierdzenia zlecenie to wykonać. W tym wypadku, o ile polecenie było ustne, pracownik może żądać potwierdzenia jego na piśmie.

§ 17. Pracownik może być każdego czasu przeniesiony ze względów służbowych do innej miejscowości lub do innego działu pracy na stanowisko nie niższego stopnia płac zarządzeniem władzy, do której należy przyjęcie na służbę pracownika danej grupy uposażenia (§ 8); przeniesienie pracownika do innej miejscowości nie może być jednak zarządzone przez dyrektora oddziału.

§ 18. Pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy stosunki Banku z jego klientami, a w szczególności wysokość żądanych i udzielanych kredytów, ich warunki, nazwiska osób i nazwy instytucji korzystających z kredytu, nazwiska właścicieli depozytów i wartość tych depozytów, zastawy, stan kont czekowych i książeczek oszczędnościowych klientów i t. p. Wyjaśnień, dotyczących depo-

zytów, zastawów, kont czekowych i książeczek oszczędnościowych, może pracownik udzielać tylko wylegitymowanym ich właścicielom lub ich pełnomocnikom.

Nie wolno zezwalać osobom niepowołanym na przeglądanie ksiąg i akt Banku.

Poza wyżej wymienionemi sprawami pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy wszelkie sprawy, o których powziął wiadomość przy wykonywaniu swych obowiązków służbowych, a które Dyrekcja w drodze zarządzenia uzna za poufne.

Pracownicy również są obowiązani zachować tajemnicę o urządzeniach i środkach ochronnych, mających na celu zabezpieczenie skarbców i kas Banku.

Obowiązek zachowania tajemnicy służbowej trwa zarówno w czasie pełnienia służby, jak i po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Bez uprzedniej zgody władz Banku pracownikowi nie wolno ogłaszać drukiem prac, dotyczących Banku, jak również poruszać w druku spraw, mających jakkolwiek bezpośredni lub pośredni związek z Bankiem.

§ 19. Pracownik winien zachowywać się wobec swych przełożonych z należyтым szacunkiem, w stosunku zaś do innych pracowników oraz klientów z uprzejmością i taktem.

Poza służbą powinien pracownik zachowywać się w sposób odpowiadający godności instytucji i swego stanowiska.

§ 20. Wszelkie prośby, zażalenia i doniesienia w sprawach, wynikających ze stosunku służbowego, pracownik winien wnosić w drodze służbowej na ręce bezpośredniego przełożonego, który winien je, o ile sprawa nie należy do jego kompetencji, przedstawić bezzwłocznie władzy właściwej wraz ze swoją opinią.

Pracownik może zwrócić się do wyższej władzy służbowej bezpośrednio tylko w tym wypadku, o ile stwierdzi, że prośba jego, zażalenie lub doniesienie złożone bezpośrednio przełożonemu nie zostały załatwione przez właściwą władzę.

§ 21. Pracownikowi nie wolno żądać ani przyjmować darów w jakiegokolwiek postaci, ofiarowanych bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych, oraz przysparzać sobie lub rodzinie korzyści materialnych przez wyzyskiwanie swego stanowiska.

§ 22. Pracownik obowiązany jest do pokrycia szkód i strat wyrządzonych Bankowi przez działanie lub zaniedbanie, o ile z jego winy powstały. W braku porozumienia pomiędzy pracownikiem a Bankiem co do obowiązku pokrycia szkód i strat lub co do ich wysokości rozstrzyga sąd.

Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych może zwolnić pracownika w całości lub w części od pokrycia szkód i strat oraz rozłożyć spłatę na raty, uwzględniając stosunki majątkowe pracownika oraz biorąc

pod uwagę stopień jego winy i dotychczasowe zachowanie się w służbie.

§ 23. Pracownik obowiązany jest ściśle przestrzegać godzin pracy, które ustalone będą przez władze Banku zgodnie z obowiązującymi ustawami.

O ile ważne względy służbowe tego wymagają, mogą być pracownicy powoływani do pracy również poza normalnymi godzinami urzędowania w wypadkach i pod warunkami przewidzianymi w obowiązujących ustawach o czasie pracy.

§ 24. Bez otrzymania zezwolenia władzy przełożonej może pracownik opuścić zajęcia służbowe tylko z powodu choroby lub innych ważnych i nieprzewidzianych przyczyn. W takich wypadkach pracownik powinien natychmiast zawiadomić swego bezpośredniego przełożonego. Jeżeli nieobecność na służbie, spowodowana innymi niż choroba pracownika nieprzewidzianymi i ważnymi względami trwa dłużej niż 7 dni, pracownik winien zwrócić się do właściwej władzy o udzielenie mu urlopu.

Władza przełożona może żądać od pracownika w każdym wypadku nieobecności jego na służbie, aby udowodnił istnienie przeszkody w pełnieniu obowiązków służbowych, a w przypadku choroby, o ile pracownik nie przedstawi świadectwa Kasy Chorych lub lekarza wskazanego przez Bank, może poddać go badaniu lekarskiemu.

O ile przebieg choroby pracownika wymaga leczenia w miejscowości znajdującej się poza siedzibą służbową pracownika, winien on o zmianie miejsca pobytu w czasie trwania choroby zawiadomić władzę przełożoną.

§ 25. O ile nieobecność na służbie pracownika stałego z powodu choroby trwa więcej niż 12 miesięcy, można rozwiązać z nim stosunek służbowy w sposób przewidziany w § 53 przy zastosowaniu postanowień § 58, względnie przepisów zawartych w części III niniejszego rozporządzenia. Jeżeli po upływie wskazanego wyżej okresu nie nastąpi wypowiedzenie stosunku służbowego, to na dalszy czas choroby winien być udzielony pracownikowi bezpłatny urlop.

O ile nieobecność na służbie z powodu choroby pracownika, pozostającego na służbie przygotowawczej, trwa więcej niż 3 miesiące, stosunek służbowy winien być rozwiązany z upływem tego okresu. W tym wypadku nie ma zastosowania postanowienie § 51 niniejszego rozporządzenia.

Przy obliczaniu 12-miesięcznego, względnie 3-miesięcznego czasu trwania choroby, liczy się jako przerwy tylko te okresy czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu poprzedniej nieobecności z powodu choroby. O ile służba czynna trwa krócej, nie stanowi ona przerwy, a poszczególne okresy choroby liczy się razem.

§ 26. Pracownik, którego opiece powierzono klucze od biur, skarbca, kas, lub szaf, w razie niestawienia się do służby, obowiązany jest niezwłocznie przesłać klucze swemu bezpośredniemu przełożonemu przez osobę zaufaną.

§ 27. Pracownikowi nie wolno oddawać się poza służbą zajęciom, których wykonanie stoi

w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi, przeszkadza mu w należytem pełnieniu obowiązków służbowych, uchybia powadze instytucji, lub może wywołać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność. Pracownik powinien donieść niezwłocznie na piśmie władzy służbowej o każdym ubocznem zajęciu, przynosząc mu jakiegokolwiek korzyści materialne i zaniechać w terminie wskazanym przez Bank takich zajęć, które władza przełożona uzna za niedopuszczalne.

Pracownikowi nie wolno:

1) grać na giełdzie, brać udziału w operacjach spekulacyjnych i uczestniczyć w grach hazardowych;

2) zajmować się operacjami bankowymi, giełdowymi i kredytowymi, niewchodzącymi w zakres obowiązków służbowych pracownika;

3) prowadzić na rachunek własny lub osób trzecich operacyj handlowych.

§ 28. Pracownik obowiązany jest o spostrzeżonych nadużyciach służbowych zawiadomić władzę Banku, bez względu na osobę, która je popełniła. W tym wypadku nie ma zastosowania przepis § 20.

§ 29. O wszelkich zmianach w stosunkach rodzinnych, wpływających na wymiar uposażenia i świadczeń z funduszu emerytalnego, winien pracownik zawiadomić władzę przełożoną, załączając do zawiadomienia oryginalne dokumenty lub legalizowane ich odpisy.

§ 30. Pracownicy, zajmujący kierownicze stanowiska, winni dbać o należyłą organizację i podział pracy między podległym im personelem oraz czuwać nad należytem spełnieniem obowiązków służbowych i nad ładem i porządkiem w biurach.

§ 31. Przez okres swej służby w Banku stali pracownicy obowiązani są do opłacania składek na rzecz funduszu emerytalnego w myśl postanowień części III niniejszego rozporządzenia.

Prawa pracowników.

§ 32. Pracownicy otrzymują uposażenie według zasad, ustalonych w części II niniejszego rozporządzenia.

§ 33. Stali pracownicy mają prawo do odprawy (§ 58), względnie do zaopatrzenia emerytalnego (część III), pozostała zaś po nich rodzina — prawa do świadczeń według zasad, określonych w § 60 i w części III niniejszego rozporządzenia.

§ 34. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie pracownikom mogą być przyznawane bezprocentowe zaliczki na uposażenie, do wysokości 3-miesięcznego uposażenia, względnie do wysokości 6-miesięcznego uposażenia, jeżeli zaliczka jest udzielona na koszty budowy własnego mieszkania, spłacalne w ratach miesięcznych, w okresie czasu nie dłuższym niż 3 lata. Uposażenie, które ma być podstawą wymiaru zaliczki, obejmuje prócz pensji zasadniczej dodatki: na mieszkanie, za wyższe studia, za usługę lat oraz stołeczny względnie lokalny.

Szczegółowe przepisy w sprawie przyznawania zaliczek wyda Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych.

§ 35. Pracownicy będą zawiadamiani pismami służbowymi o zaliczeniu do liczby pracowników stałych, o przyznaniu wyższego stopnia płac, przeniesieniu do innej miejscowości oraz o innych ważniejszych zmianach w stosunku służbowym, jak również o rozwiązaniu stosunku służbowego.

§ 36. Pracownicy Banku korzystają z urlopów wypoczynkowych zgodnie z ustawą z dnia 16 maja 1922 r. o urloпах dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 334) i z rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 464) z uwzględnieniem postanowień § 37.

§ 37. Czas trwania urlopu wypoczynkowego określa poniższa tabela:

Kategoria pracowników	Czas nieprzerwanej służby w Banku			
	od 1/2 roku do 1 roku	ponad 1 rok do 10 lat	ponad 10 lat do 20 lat	ponad 20 lat
	c z a s t r w a n i a u r l o p u			
A.	14 dni	1 miesiąc	35 dni	42 dni
B.	8 dni	15 dni	21 dni	1 mies.

Naczelnny Dyrektor, o ile pozwalają na to względy służbowe, może przedłużyć w poszczególnych wypadkach okres urlopu ustalony w powyższej tabeli, bez względu na czas służby, dla pracowników kategorii A na stanowiskach kierowniczych do 6 tygodni.

§ 38. Pracownikowi mogą być udzielone, poza urlopem wypoczynkowym, w wyjątkowych wypadkach płatne urlopy dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych, nieprzekraczające jednorazowo 3 dni; ogółem urlopów takich można udzielić pracownikowi w danym roku kalendarzowym najwyżej 14 dni.

Urlopy przekraczające te normy mogą być udzielane pracownikowi na jego życzenie na poczet najbliższego urlopu wypoczynkowego.

§ 39. Pracownik powołany na perjodyczne ćwiczenia wojskowe otrzymuje na czas trwania tych ćwiczeń płatny urlop.

Pracownik, powołany do pełnienia obowiązków sędziego przysiężnego, ławnika sądu pracy lub w kolegach ubezpieczeniowych, otrzymuje zwolnienie od zajęć służbowych na te dni, w których wykonywuje powyższe czynności.

§ 40. Z ważnych względów pracownikowi może być udzielony bezpłatny urlop.

Bezpłatny urlop nie może trwać dłużej niż jeden rok, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w § 41.

§ 41. Pracownik wybrany na posła lub senatora otrzymuje bezpłatny urlop na czas piastowania mandatu.

§ 42. Pracownik winien przed rozpoczęciem urlopu przekazać w porządku swe czynności wyznaczonemu zastępcy.

§ 43. Pracownicy, którzy otrzymali urlop z jakiegokolwiek powodu, składają raporty, w których winni podać datę rozpoczęcia urlopu oraz dokładny adres w miejscu swego pobytu podczas urlopu. Również składają pracownicy raporty o przystąpieniu do pracy po zakończonym lub przerwany urlopie.

§ 44. Pracownikowi, którego odwołano z urlopu, przysługuje prawo do zwrotu kosztów podróży do miejsca pobytu w czasie urlopu i zpowrotem, oraz do diet za czas podróży według norm ustalonych dla podróży służbowych, jak również prawo do zwrotu ewentualnych wydatków, spowodowanych przerwaniem urlopu.

§ 45. Bank zwraca pracownikom opłatę za wpisy szkolne dzieci (ślubnych, uprawnionych i przypisanych oraz pasierbów), kształcących się w krajowych zakładach naukowych średnich ogólnokształcących oraz zawodowych, w wysokości 3/4 opłaty, pobieranej przez zakłady naukowe prywatne, za dzieci, których nie można było umieścić w zakładach naukowych państwowych lub samorządowych.

Bank zwraca opłatę za wpisy szkolne dzieci pracowniczkii zamężnej, pozostającej we wspólności małżeńskiej tylko wówczas, gdy mąż jest trwale niezdolny do pracy, a dzieci utrzymywane są wyłącznie lub przeważnie przez pracowniczkę, przyczem w tym wypadku zwrot opłat szkolnych następuje na podstawie decyzji Prezesa Banku.

§ 46. Pracownicy, którzy tytułem części uposażenia służbowego otrzymają mieszkania w domach będących własnością Banku lub w lokalach i domach przez Bank wynajętych, otrzymywać będą uposażenie, nie wyłączając dodatku mieszkaniowego, zmniejszone o wartość mieszkania ustaloną w umowie służbowej, względnie w dodatkowej umowie.

W wypadku zwolnienia ze służby w Banku winien pracownik opuścić zamieszkiwany lokal w terminie wskazanym w zawartej z nim umowie służbowej, z uwzględnieniem przepisu art. 38 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323).

§ 47. Pracownicy mają prawo do korzystania z legitymacyj służbowych wystawionych przez Bank.

Wzór legitymacji ustala Prezes Banku.

§ 48. Na wypadek powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej będą pracownicy traktowani pod względem uposażenia i trwania stosunku służbowego narówni z funkcjonariuszami państwowymi.

§ 49. Pracownik winien na żądanie otrzymać świadectwo za czas służby w Banku co do czasu trwania pracy i rodzaju zatrudnienia.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 50. Stosunek służbowy pomiędzy pracownikiem a Bankiem rozwiązuje się: 1) na skutek wypowiedzenia przez pracownika lub przez władze Banku (§§ 51, 52 i 53); 2) bez wypowiedzenia w wypadkach przewidzianych § 25 ust. 2 i § 55; 3) w razie śmierci pracownika.

§ 51. W okresie służby przygotowawczej stosunek służbowy pomiędzy pracownikiem kategorii A a Bankiem może być rozwiązany:

1) w okresie pierwszych 3 miesięcy — pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego po uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniu przez jedną ze stron;

2) w następnych zaś miesiącach — po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu przez Bank lub jednomiesięcznym wypowiedzeniu przez pracownika.

Stosunek służbowy pomiędzy pracownikiem kategorii B a Bankiem może być w okresie służby przygotowawczej rozwiązany pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego po uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniu przez jedną ze stron.

§ 52. Pracownik stały może rozwiązać stosunek służbowy po uprzednim jednomiesięcznym wypowiedzeniu, a o ile chodzi o szefów wydziałów Instytucji Centralnej i zastępców dyrektorów oddziałów — po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu.

Właściwa władza (§ 56) może, na prośbę pracownika, o ile względy służbowe na to pozwalają, odstąpić od wyżej podanego terminu wypowiedzenia.

§ 53. Z pracownikiem stałym kategorii A właściwa władza (§ 56) może rozwiązać stosunek służbowy po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu.

Z pracownikiem stałym kategorii B, który nie przebył pełnych 2 lat na służbie w Banku, właściwa władza może rozwiązać stosunek służbowy po uprzednim jednomiesięcznym wypowiedzeniu, z pracownikiem zaś, który przebył pełne 2 lata na służbie w Banku — po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego, w myśl przepisów niniejszego paragrafu oraz § 51, może właściwa władza (§ 56) zwolnić pracownika niezwłocznie od pełnienia obowiązków służbowych, wypłacając mu pełne uposażenie (§ 73) za okres czasu, odpowiadający terminowi wypowiedzenia.

§ 54. Jedno i trzymiesięczne okresy wypowiedzenia stosunku służbowego przez Bank lub przez pracownika winny wynosić całkowite miesiące kalendarzowe. Wypowiedzenie nastąpić winno najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia.

Wypowiedzenie nie może nastąpić w czasie urlopu lub choroby pracownika, wykluczenia go od zajęć przez władzę sanitarną oraz podczas odbywania ćwiczeń wojskowych i pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy lub w kolegiach ubezpieczeniowych, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 25.

Jeżeli pracownik zachorował po wypowiedzeniu stosunku służbowego, stosunek ten rozwiązuje się z upływem okresu wypowiedzenia.

§ 55. Właściwa władza (§ 56) winna niezwłocznie rozwiązać stosunek służbowy z pracownikiem w razie skazującego wyroku sądu karnego, o ile skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, oraz w razie stwierdzenia, że przyjęcie pracownika na służbę nastąpiło na podstawie fałszywych dokumentów lub że pracownik zataił okoliczności niedopuszczające, w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia, przyjęcia do służby w Banku.

Ponadto stosunek służbowy z pracownikiem może być przez właściwą władzę rozwiązany niezwłocznie w razie niezachowania przez pracownika istotnych obowiązków, nałożonych przepisami niniejszego rozporządzenia.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego w myśl przepisów niniejszego paragrafu pracownikowi zwolnionemu należy się tylko uposażenie do końca tego miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie ze służby.

Postanowienie ust. 2 niniejszego paragrafu może być zastosowane tylko po uprzednim przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego w myśl postanowień §§ 61 — 72.

§ 56. Prawo rozwiązania stosunku służbowego należy do władzy właściwej do przyjęcia na służbę pracownika danego stopnia uposażenia (§ 8).

Prawo rozwiązania stosunku służbowego z pracownikami oddziałów na mocy § 55 nie może być przekazane dyrektorom oddziałów.

§ 57. W razie rozwiązania stosunku służbowego pracownikowi należy się pełne uposażenie do końca miesiąca, w którym następuje rozwiązanie stosunku służbowego.

Przepis ten nie ma zastosowania w wypadku samowolnego porzucenia służby przez pracownika, w którym to wypadku Bank ma prawo żądać od zwolnionego pracownika zwrotu tej części wypłacanego mu uposażenia, które przypada na okres czasu od dnia porzucenia służby.

§ 58. Pracownikowi stałemu, zwolnionemu w myśl postanowień § 53, o ile nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego w myśl części III niniejszego rozporządzenia, przysługuje prawo do jednorazowej odprawy w wysokości pełnego jednomiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia za każdy rok nieprzerwanej służby w Banku.

Za niepełne lata służby przysługuje odprawa w stosunku jednej dwunastej części pełnego jednomiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia za każdy miesiąc służby w Banku, przyczem rozpoczęty miesiąc liczy się za cały.

Przy obliczaniu należnej odprawy nie uwzględnia się czasu bezpłatnego urlopu oraz czasu zawieszenia w służbie, niepodlegającego zaliczeniu do czasu służby czynnej (§ 72 ust. 5).

O ile pracownik zwolniony, który otrzymał odprawę, zostanie ponownie przyjęty na służbę w Banku, winien zwrócić Bankowi ewentualną nadwyżkę, jaka pozostanie po potrąceniu z otrzymanej odprawy sumy, odpowiadającej 40% ostatnio pobieranego uposażenia miesięcznego, pomnożonego przez ilość miesięcy, które upłynęły od dnia zwolnienia pracownika do czasu ponownego przyjęcia na służbę.

§ 59. Pracownicy winni przy zwolnieniu przekazać swe czynności w należyтым porządku osobie, wskazanej przez władzę służbową, zwrócić pobrane zaliczki oraz legitymację i inne dokumenty służbowe.

Dopiero po zupełnem uregulowaniu tych spraw może pracownik otrzymać odprawę, względnie zaopatrzenie emerytalne.

§ 60. W razie śmierci stałego pracownika należy się małżonkowi, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w braku tego dzieciom w rozumieniu § 78 p. 1 lit. c, pośmiertne w wysokości 3-miesięcznego ostatnio pobieranego pełnego uposażenia. W braku wyżej wymienionych członków rodziny zwraca się udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeżeli zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego, wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Wdowie po pracowniku, który nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego w myśl części III niniejszego rozporządzenia, należy się orócz pośmiertnego zasiłek w tej wysokości, w jakiej przysługiwałaby zmarłemu odprawa, w wypadku wyszczególnionym w § 58. W braku wdowy uprawnionej do zasiłku lub w wypadku, gdy wdowa z zasiłku tego zrezygnuje, należy się omawiane świadczenie niepodzielnie dzieciom (§ 78 p. 1 lit. c), pozostałym po zmarłym, a w braku ich wstępnym, o ile wstępni ci pozostawali bezpośrednio przed śmiercią pracownika wyłącznie lub przeważnie na jego utrzymaniu.

Świadczenia, wymienione w niniejszym paragrafie, przysługują również wdowie, z którą wspólność małżeńska została sądownie rozwiązana z obowiązkiem męża do utrzymywania żony.

Postępowanie dyscyplinarne.

§ 61. Władzą dyscyplinarną dla pracowników kategorii A od I do VII stopnia płac włącznie jest Prezes Banku, dla pozostałych zaś pracowników kategorii A oraz dla pracowników kategorii B — Naczelny Dyrektor.

Organem doradczym władz dyscyplinarnych są Komisje Dyscyplinarne.

§ 62. Władza dyscyplinarna wdraża postępowanie dyscyplinarne w wypadkach, w których uzna to za wskazane, obowiązana jest jednak wdrożyć to postępowanie przed wymierzeniem pracownikowi kary przewidzianej w § 71 ust. 1, p. 2, przed powzięciem przez władzę Banku decyzji o zwolnieniu pracownika bez wypowiedzenia (§ 55 ust. 2) lub o po-

zbawieniu pracownika zaopatrzenia emerytalnego (§ 115), przyczem w tym ostatnim wypadku właściwą władzą dyscyplinarną dla wszystkich pracowników jest Prezes Banku.

§ 63. Dla pracowników Instytucji Centralnej oraz Oddziału Głównego Banku właściwą jest Komisja Dyscyplinarna z siedzibą w Warszawie, dla pracowników oddziałów — Komisje, utworzone przy tych oddziałach.

Prezes Banku może powołać dla kilku oddziałów jedną Komisję Dyscyplinarną.

Prezes Banku może, o ile uzna to za konieczne, sprawę pracownika oddziału powierzyć komisji właściwej dla Instytucji Centralnej względnie Oddziału Głównego w Warszawie.

§ 64. Każda Komisja Dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępcy oraz członków w liczbie parzystej, którą określi Prezes Banku.

§ 65. Przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej oraz jego zastępcę mianuje na okres jednego roku kalendarzowego Prezes Banku nie później niż w grudniu roku poprzedniego.

Połowę członków Komisji Dyscyplinarnej, czyli grupę I, mianuje Prezes Banku, drugą zaś połowę, czyli grupę II, wybierają większością głosów w głosowaniu tajnem pracownicy tych instytucji Banku, dla których Komisja jest wybierana, przyczem pracownicy kategorii A wybierają członków Komisji w ilości 3/4 ogólnej liczby członków grupy II, zaś pracownicy kategorii B w ilości 1/4 tej liczby. Wybory członków grupy II przeprowadza przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej. Regulamin wyborów ustala Prezes Banku.

Członkami Komisji Dyscyplinarnych mogą być pracownicy Banku, którzy ukończyli 30 rok życia i pracują w Banku przynajmniej 3 lata.

§ 66. Każdą sprawę dyscyplinarną Komisja Dyscyplinarna rozpatruje w składzie przewodniczącego lub jego zastępcy oraz dwóch członków grupy I i dwóch członków grupy II, wylosowanych z spośród danej grupy członków. Losowanie przeprowadza przewodniczący.

O ile Komisja ma rozpatrywać sprawę pracownika kategorii B, przewodniczący winien dokonać losowania jednego członka Komisji grupy II z spośród wybranych przez pracowników kategorii B.

Od udziału w posiedzeniach Komisji Dyscyplinarnej wyłącza się krewnych i bezpośrednich przełożonych pracownika, którego sprawa jest przedmiotem obrad. Pracownik ten może ze swej strony wyłączyć bez podania powodów dwóch członków Komisji Dyscyplinarnej.

W razie wyłączenia członków Komisji Dyscyplinarnej, przewodniczący Komisji zarządza uzupełniające losowanie w odpowiedniej grupie członków.

§ 67. O ile właściwa władza dyscyplinarna (§ 61) uzna za konieczne wdrożyć postępowanie dyscyplinarne, przesyła przewodniczącemu Komisji Dyscyplinarnej akta sprawy, w celu jej rozpatrzenia przez Komisję, i zakreśla przynajmniej 2-tygodniowy termin preluzyjny do wydania opinii. W razie

niewydania przez Komisję opinii w tym terminie, władza dyscyplinarna może powziąć decyzję bez wysłuchania opinii Komisji Dyscyplinarnej.

§ 68. Przewodniczący Komisji przeprowadza wylosowanie członków, wyznacza z pośród nich referenta sprawy i ustala termin posiedzenia.

Na posiedzenie należy wezwać pracownika, którego sprawa jest przedmiotem obrad. Niestawienie się pracownika nie wstrzymuje obrad Komisji.

Pracownik, przeciwko któremu wdrożono postępowanie dyscyplinarne, może na posiedzeniu Komisji Dyscyplinarnej udzielać wszelkich wyjaśnień sam lub przez swego zastępcę, wybranego z pośród pracowników Banku kategorii A lub, o ile postępowanie dyscyplinarne wytoczono pracownikowi kategorii B, z pośród pracowników kategorii A lub B.

§ 69. Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej prowadzi obrady, wzywa w razie potrzeby świadków i wydaje wszelkie zarządzenia, niezbędne do szybkiego i dokładnego wyswietlenia sprawy.

Komisja Dyscyplinarna może, za zgodą Dyrekcji Banku, wzywać znawców, gdy okaże się tego konieczna potrzeba.

Komisja Dyscyplinarna nie jest krępowana żadnymi formami postępowania, oprócz wskazanych w niniejszem rozporządzeniu.

Z przebiegu obrad Komisji winien być sporządzony protokół. Protokółanta wyznacza przewodniczący Komisji z pośród pracowników Banku.

Narady i głosowanie Komisji Dyscyplinarnej są tajne. Uchwały zapadają większością głosów.

§ 70. Komisja Dyscyplinarna wydaje opinię co do istnienia lub nieistnienia czynu karalnego, co do kwalifikacji tego czynu oraz co do stopnia winy pracownika. Wraz z opinią Komisja Dyscyplinarna zgłasza swoje wnioski co do wymiaru kary.

Komisja Dyscyplinarna przy wydawaniu opinii może opierać się tylko na faktach i okolicznościach, które zostały ujawnione w aktach lub w toku posiedzenia, oceniając je według swobodnego uznania.

Opinia i ewentualne wnioski Komisji Dyscyplinarnej są tajne i mogą być komunikowane tylko właściwej władzy dyscyplinarnej.

§ 71. Po zaznajomieniu się z opinią Komisji Dyscyplinarnej właściwa władza dyscyplinarna wydaje decyzję, mocą której może:

1) udzielić pracownikowi nagany;
2) zmniejszyć pracownikowi dodatkowe uposażenie, przewidziane w § 86 lub też pozbawić go tego uposażenia;

3) orzec o zwolnieniu pracownika w trybie przewidzianym w § 55 ust. 2 względnie o zwolnieniu go ze skutkami przewidzianymi w § 115.

W decyzji tej władza dyscyplinarna nie jest związana opinią Komisji Dyscyplinarnej.

§ 72. Gdy przeciwko pracownikowi wdrożono postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, właściwa władza (§ 56) może zawiesić pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych.

W wypadkach nagłych zawieszenie może nastąpić przed formalnem wdrożeniem postępowania

dyscyplinarnego. W takich wypadkach pracownika może zawiesić również jego bezpośredni zwierzchnik, z obowiązkiem niezwłocznego zawiadomienia właściwej władzy (§ 56), która zadecyduje o utrzymaniu w mocy zawieszenia.

Właściwa władza obowiązana jest niezwłocznie zawiesić pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych, o ile względem pracownika zarządzone areszt sądowno-sledczy.

W czasie trwania zawieszenia uposażenie pracownika może być zmniejszone do połowy, z tem, że w razie uchylenia zawieszenia należy wypłacić pracownikowi część uposażenia, wstrzymaną przez czas zawieszenia. Wstrzymanej części uposażenia nie wypłaca się jednak w razie zwolnienia pracownika ze służby z przyczyn, które spowodowały zawieszenie w pełnieniu obowiązków służbowych.

W wypadku zwolnienia ze służby z przyczyn, które spowodowały zawieszenie, czasu zawieszenia nie zalicza się do czasu służby w Banku.

Część II.

PRZEPISY UPOSAŻENIOWE.

§ 73. Uposażenie miesięczne pracowników Banku składa się z płacy zasadniczej (§ 74) oraz z dodatków, wymienionych w § 78.

Pracownicy stali mają prawo ponadto do dodatku za wysługę lat (§ 79).

§ 74. Ustanawia się następujące stopnie płac zasadniczych:

Dla pracowników kategorii A.

Stopień	I . . .	zł 1.050.—	miesięcznie
"	II . . .	900.—	"
"	III . . .	800.—	"
"	IV . . .	725.—	"
"	V . . .	675.—	"
"	VI . . .	625.—	"
"	VII . . .	575.—	"
"	VIII . . .	525.—	"
"	IX . . .	475.—	"
"	X . . .	425.—	"
"	XI . . .	375.—	"
"	XII . . .	350.—	"
"	XIII . . .	325.—	"
"	XIV . . .	300.—	"
"	XV . . .	275.—	"
"	XVI . . .	250.—	"
"	XVII . . .	225.—	"
"	XVIII . . .	200.—	"

Dla pracowników kategorii B.

Stopień	I . . .	zł 300.—	miesięcznie
"	II . . .	275.—	"
"	III . . .	250.—	"
"	IV . . .	225.—	"
"	V . . .	200.—	"
"	VI . . .	180.—	"
"	VII . . .	150.—	"
"	VIII . . .	120.—	"
"	IX . . .	90.—	"
"	X . . .	60.—	"

§ 75. Pracownikom, posiadającym pełne wyższe wykształcenie prawnicze, prawno-ekonomiczne lub handlowe zostanie przyznany co najmniej stopień płac XIV.

Pracownikom, posiadającym pełne wyższe wykształcenie rolnicze lub inne wyższe wykształcenie, zostanie przyznany co najmniej XIV stopień płac, o ile ten rodzaj wykształcenia znajduje zastosowanie na stanowiskach, powierzonych tym pracownikom w Banku.

Pracownikom, posiadającym wykształcenie wyższe, nie mające zastosowania na stanowiskach zajmowanych przez nich w Banku, lub ukończone wykształcenie średnie ogólno-kształcące, albo zawodowe, zostanie przyznany co najmniej stopień płac XVI.

Dla pracowników, nieposiadających ukończonego wykształcenia średniego, ogólno-kształcącego lub zawodowego, ustala się, jako najwyższą granicę płacy zasadniczej, stopień VIII.

§ 76. W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Prezes Banku, na wniosek Naczelnego Dyrektora, może przyznać pracownikowi, nieposiadającemu ukończonego wykształcenia średniego ogólno-kształcącego lub zawodowego, wyższy stopień płac niż określony w § 75 ust. 4, pod warunkiem złożenia egzaminu z wynikiem zadowalającym przed komisją, wyznaczoną przez Prezesa Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora.

§ 77. Szkoły, których ukończenie będzie dostateczne dla uzyskania minimalnej płacy wymienionej w § 75 ust. 1, 2 i 3 oraz dla nabycia prawa do dodatku za wyższe studia (§ 78 p. 2) będą te same, jakie każdorazowo określają przepisy, dotyczące podziału urzędników państwowych na kategorie według studiów.

§ 78. Pracownicy Banku otrzymują dodatki:

1) na mieszkanie w wysokości 20% płacy zasadniczej dla utrzymujących rodziny i w wysokości 10% płacy zasadniczej dla samotnych; do rodziny w rozumieniu niniejszego paragrafu należy: a) żona w wyjątkiem wypadków, gdy pobiera uposażenie lub zaopatrzenie ze Skarbu Państwa lub z instytucji państwowej, albo gdy jest sądownie separowana lub rozwiedziona, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji, b) mąż trwale niezdolny do zarobkowania, c) dzieci ślubne, uprawnione i przysposobione oraz pasierby do ukończenia lat 18, a jeśli uczęszczają do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać, do ukończenia lat 24, z wyjątkiem tych, które weszły w związki małżeńskie, albo które posiadają własne zaopatrzenie lub inne źródła utrzymania;

2) za wyższe studia w kwocie zł. 100 miesięcznie, przysługujący pracownikom, odpowiadającym pod względem wykształcenia warunkom wyszczególnionym w § 75 ust. 1; dodatek ten będzie przyznany również pracownikom, posiadającym pełne wyższe wykształcenie rolnicze lub inne wyższe wykształcenie, na czas pozostawiania tych pracowników na stanowiskach, wymagających takiego wykształcenia;

3) funkcyjne: a) w wysokości 10% płacy zasadniczej, przysługujący prokurentom stale zastępującym dyrektorów oddziałów; b) w tejże wysokości przyznawany poszczególnym szefom wydziałów Instytucji Centralnej przez Prezesa Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora oraz c) w wysokości 25% płacy zasadniczej, przysługujący kasjerom;

4) stołeczny w wysokości 20% płacy zasadniczej, przysługujący pracownikom stale zatrudnionym w Warszawie, oraz lokalne w wysokości 10% płacy zasadniczej; dodatki lokalne przyznaje pracownikom poszczególnych oddziałów Dyrekcja Banku według swego uznania; w wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, na wniosek Prezesa Banku, może podwyższyć dla pracowników niektórych oddziałów, dodatek lokalny do wysokości 20% płacy zasadniczej.

§ 79. Pracownicy stali mają prawo do pobierania dodatku za wysługę lat za każde trzecielecie wysłużone w Banku oraz zaliczone z poprzedniej pracy, najwyżej jednak za okres dziesięciu trzecieleci.

Wysokość dodatku za wysługę lat wynosi zł. 20 miesięcznie za każde trzecielecie.

Przy obliczaniu tego dodatku zalicza się do wysługi lat czas rzeczywistej służby w Banku, nie uwzględnia się natomiast czasu bezpłatnego urlopu oraz czasu zawieszenia w służbie, niepodlegającego zaliczeniu do czasu służby czynnej (§ 72 ust. 5).

§ 80. Pracownikom, którzy przed przyjęciem na służbę w Banku pozostawali na służbie państwowej albo samorządowej polskiej, bądź w instytucjach lub przedsiębiorstwach państwowych albo samorządowych polskich, albo zajmowali inne stanowiska, umożliwiające im nabycie specjalnych kwalifikacji, mających zastosowanie w Banku, może Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych zaliczyć do okresu czasu, uprawniającego do pobierania dodatku za wysługę lat, czas pracy na tych stanowiskach w całości lub w części.

Pracownikom, którzy z tytułu swojej poprzedniej służby pobierają zaopatrzenie emerytalne, nie może być zaliczony do okresu czasu, uprawniającego do pobierania dodatku za wysługę lat, czas służby, za który pobierają zaopatrzenie emerytalne.

§ 81. Prawo do otrzymania uposażenia powstaje dla wstępujących do służby od dnia faktycznego objęcia służby z zastrzeżeniem zachowania przepisów §§ 82 i 83. Uposażenie za okres czasu krótszy niż miesiąc oblicza się według ilości dni służby.

§ 82. Prawo do dodatków, wyszczególnionych w § 78, powstaje dla pracowników, wstępujących na służbę w Banku, od dnia faktycznego jej objęcia, o ile okoliczności, uzasadniające to prawo, istniały w chwili objęcia służby. Jeżeli jednak okoliczności te wymagają stwierdzenia dokumentami, dodatki będą przyznane pracownikowi z dniem objęcia służby o tyle tylko, o ile pracownik najdalej w ciągu 14 dni od dnia objęcia służby złoży dokumenty, stwierdzające jego prawo do dodatku, w przeciwnym razie dodatki będą przyznane pracownikowi z dniem pierwszym

miesiąca następującego po złożeniu właściwych dokumentów.

O ile okoliczności, uzasadniające przyznanie dodatku, nastąpiły w czasie pełnienia służby, prawo do dodatku, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 83, powstaje dla pracownika z dniem pierwszym miesiąca, następującego po zajściu tych okoliczności, względnie po stwierdzeniu ich wymaganiami dokumentami.

Prawo do dodatku gaśnie, względnie wymiar dodatku ulega zmianie, z dniem pierwszym miesiąca, następującego po tym miesiącu, w którym nastąpiły okoliczności, uzasadniające wygaśnięcie lub zmianę wymiaru dodatku.

§ 83. Prawo do dodatków funkcyjnych (§ 78 p. 3) powstaje dla prokurentów, stałe zastępujących dyrektorów oddziałów, oraz dla kasjerów od dnia powołania ich na właściwe stanowiska, a dla szefów wydziałów Instytucji Centralnej — od dnia przyznania tego dodatku przez Prezesa Banku.

Prawo szefów wydziałów i kasjerów do dodatków funkcyjnych zawieszają się w razie przerwy w pełnieniu obowiązków służbowych, związanych z zajmowaniem stanowiskiem, trwającej nieprzerwanie przynajmniej sześć tygodni, jeżeli chodzi o szefów wydziałów, lub trzy dni, jeżeli chodzi o kasjerów. Zawieszenie prawa do dodatków funkcyjnych trwa od dnia następnego po upływie 6-tygodniowego względnie 3-dniowego terminu do dnia ponownego objęcia przez szefa wydziału lub kasjera obowiązków służbowych. W czasie tego zawieszenia prawo do dodatku funkcyjnego przysługuje pracownikowi zastępującemu. Pracownik zastępujący pobiera dodatek ten w stosunku do swego uposażenia.

Prawo do dodatków funkcyjnych gaśnie z dniem odwołania ze stanowisk, uprawniających do pobierania tych dodatków.

Pracownik może pobierać dodatek funkcyjny nie więcej niż z jednego tytułu.

§ 84. Uposażenie pracowników (§ 73) wypłaca się miesięcznie zgóry w pierwszym dniu każdego miesiąca, z wyjątkiem dodatku funkcyjnego dla kasjerów, który będzie wypłacany zdołu. Jeżeli termin płatności przypada na dzień wolny od zajęć służbowych, wypłata uposażenia dokonywana będzie w dniu poprzednim.

§ 85. O przyznaniu pracownikowi wyższego stopnia płac decyduje właściwa władza, do której należy przyjęcie na służbę pracownika danej grupy uposażenia (§ 8).

Przyznanie wyższego stopnia płac nastąpić może tylko z dniem 1 stycznia lub 1 lipca.

§ 86. Pracownikom, którzy pozostają na służbie w Banku w dniu pierwszym grudnia danego roku, służy prawo do otrzymania w tym miesiącu dodatkowego wynagrodzenia w stosunku jednej dwunastej części należnego im za miesiąc grudzień pełnego uposażenia za każdy pełny miesiąc kalendarzowy służby czynnej w danym roku, przyczem miesiąc grudzień należy uważać za przepracowany całkowicie.

Przy obliczaniu dodatkowego wynagrodzenia nie uwzględnia się czasu bezpłatnego urlopu oraz czasu zawieszenia w służbie, niepodlegającego zaliczeniu do czasu służby czynnej (§ 72 ust. 5).

§ 87. W zależności od wyników finansowych działalności Banku, Rada Nadzorcza może powziąć uchwałę o przyznaniu pracownikom z czystego zysku za dany rok wynagrodzenia bilansowego. Uchwała taka podlega zatwierdzeniu przez zwierzchnie władze Banku w trybie przewidzianym w statucie dla zatwierdzenia uchwał Rady Nadzorczej o podziale zysków.

Podziału tego wynagrodzenia między pracowników, w zależności od zakresu i wyników ich pracy, dokonywa Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora.

§ 88. Pracownikom Banku mogą być przyznawane nagrody pieniężne i zapomogi w granicach przewidzianego w budżecie na dany rok kredytu, który wynosić może najwyżej 5% sumy, preliminowanej na uposażenie urzędników.

Nagrody pieniężne przyznaje się za szczególnie wydatne wyniki pracy oraz za prace wykonywane dla Banku, a niezwiązane ściśle ze stanowiskiem danego pracownika.

Zapomogi przyznaje się pracownikowi, który wskutek nadzwyczajnych wypadków nie z własnej winy znalazł się w ciężkim położeniu materialnym.

Nagrody pieniężne i zapomogi przyznaje Naczelnny Dyrektor według swego uznania. Naczelnny Dyrektor może upoważnić dyrektorów oddziałów do przyznawania nagród pieniężnych i zapomóg pracownikom tych oddziałów.

§ 89. Pracownicy kategorii B po przesłużeniu 1/2 roku otrzymują ubranie służbowe w ilości i według wzoru ustalonego przez Dyрекcję Banku.

Ubranie służbowe jest własnością Banku, a przechodzi na własność pracownika po upływie okresu czasu ustalonego przez Dyрекcję Banku.

W razie rozwiązania stosunku służbowego pracownik obowiązany jest do zwrotu otrzymanych ubrań, o ile nie przeszły na jego własność w myśl ust. 2 niniejszego paragrafu.

§ 90. W razie podróży służbowych przysługuje pracownikowi zwrot kosztów podróży i diety za cały czas pobytu poza miejscem stałego urzędowania, zaś w razie przeniesienia służbowego do innego miejsca urzędowania, zwrot kosztów przeniesienia, diety i zasiłek według norm, jakie ustalił Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych i Ministra Skarbu.

§ 91. Pracownikowi, przeniesionemu ze względu na służbowych do innej miejscowości (§ 17), przysługują w ciągu 30 dni od dnia przybycia do nowego miejsca służby, diety (§ 90), o ile pracownik nie był uprzedzony o przeniesieniu (§ 35) na trzy miesiące naprzód.

§ 92. Pracownikowi stałemu żonatemu, w razie przeniesienia służbowego do innej miejscowości, dostarczone zostanie staraniem Banku odpowiednie

mieszkanie, na warunkach wyszczególnionych w § 46.

O ile mieszkanie nie będzie dostarczone bezwzględnie, a pracownik wskutek tego będzie zmuszony do prowadzenia dwóch gospodarstw domowych, wówczas będzie miał prawo do pobierania zryczałtowanych do 1/3 części diet (§ 90) aż do chwili dostarczenia przez Bank mieszkania, najwyżej jednak przez okres 1 roku, z wyłączeniem okresu, za który przysługują pracownikowi pełne diety w myśl postanowień § 91.

Cz ę ś ć III.

PRZEPISY EMERYTALNE.

Postanowienia ogólne.

§ 93. Przepisy zawarte w części III niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie jedynie do stałych pracowników Banku.

§ 94. Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa pracownik po upływie co najmniej dziesięciu lat służby w Banku:

1) w razie zwolnienia ze służby w myśl postanowień §§ 53 i 55 ust. 2 z wyjątkiem wypadku przewidzianego w § 115 ust. 1 p. 2;

2) w razie zwolnienia ze służby na własną prośbę w wypadkach:

- a) trwałej niezdolności do służby, spowodowanej upadkiem sił fizycznych lub umysłowych;
- b) ukończenia 60 lat życia;
- c) uzyskania prawa do pełnego zaopatrzenia emerytalnego i ukończenia 55 lat życia.

§ 95. Po upływie pięciu lat nieprzerwanej służby w Banku, nabywa pracownik prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli zwolnienie ze służby nastąpiło z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej kalectwem lub chorobą, nabytymi nierozmyslnie.

§ 96. Bez względu na czas służby w Banku nabywa pracownik prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli przyczyną zwolnienia jego jest trwała niezdolność do służby, spowodowana:

1) nieszczęśliwym wypadkiem, pozostającym w związku przyczynowym z pełnieniem obowiązków służbowych;

2) działaniami wojennymi w miejscu pobytu służbowego;

3) chorobami zakaźnymi, panującymi epidemicznie w miejscu pobytu służbowego, poza miejscem stałego urzędowania.

§ 97. O trwałej niezdolności do służby, uzasadniającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego, orzeka komisja lekarska Banku.

Przepisy dotyczące trybu powołania, składu i zakresu działania komisji lekarskich, wyda Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora.

Orzeczenie komisji lekarskiej podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Banku. W razie niezatwierdzenia orzeczenia przez Prezesa Banku, pracownik

zostaje poddany badaniu komisji lekarskiej w innym składzie, którego orzeczenie jest ostateczne.

§ 98. Pobierający zaopatrzenie emerytalne pracownik, którego zwolnienie nastąpiło z powodu choroby lub trwałej niezdolności do służby, może być w ciągu lat dziewięciu, licząc od dnia zwolnienia, poddany zarządzeniem Prezesa Banku badaniu komisji lekarskiej Banku, a w razie stwierdzenia ustania przyczyny zwolnienia — powołany zpowrotem do służby na równorzędne stanowisko.

§ 99. Zaopatrzenie emerytalne dla pracowników Banku przyznaje i wymierza Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora na zasadzie postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 100. Do wysługi emerytalnej zalicza się czas służby w charakterze pracownika stałego.

Czas poprzedniej pracy zalicza się do wysługi emerytalnej zgodnie z przepisami §§ 103 — 105.

§ 101. W razie ponownego przyjęcia na służbę pracownika zwolnionego, zalicza się mu do wysługi emerytalnej czas poprzedniej służby stałej pod warunkiem zwrotu do funduszu emerytalnego Banku sumy wypłaconej z tego funduszu w myśl § 114.

W razie ponownego przyjęcia na służbę emeryta Banku zalicza się, przy ponownym zwolnieniu, cały czas służby uwzględniony przy poprzednim wymiarze emerytury.

§ 102. Czas czynnej służby wojskowej, odbytej podczas wojny w czasie od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia zawieszenia broni, poprzedzającego zawarcie pokoju, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego podwójnie pracownikom, powołanym do służby wojskowej, oraz tym, którzy wstąpili do wojska jako ochotnicy po rozpoczęciu działań wojennych, jako też pełniącym służbę w formacjach wojskowych względnie na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji. Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby odbytej podczas wojny tylko pełniącym służbę w formacjach zmobilizowanych. Czas pobytu w niewoli liczy się do emerytury, o ile dostanie się do niewoli nastąpiło bez winy pracownika.

§ 103. Przy zaliczeniu w poczet pracowników stałych pracownika, który poprzednio był ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, lub należał do funduszu emerytalnego instytucji wymienionych w art. 120 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911), czas jego poprzedniej pracy zalicza się do wysługi emerytalnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 104. Pracownikom, do których nie ma zastosowania przepis § 103, a którzy przed wstąpieniem na służbę do Banku pozostawali na służbie państwowej lub samorządowej, względnie w przedsiębiorstwach państwowych lub samorządowych lub pracowali w prywatnych instytucjach na stanowiskach, umożliwiających im nabycie specjalnych kwalifikacyj, mających zastosowanie w Banku, może Prezes Banku, na wniosek Na-

czelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych, zaliczyć do wysługi emerytalnej, w całości lub w części, czas poprzedniej pracy.

§ 105. Prawa, wynikające z zaliczenia czasu poprzedniej służby w myśl § 104, nabywa pracownik po przesłużeniu w Banku dziesięciu lat z wyjątkiem wypadku trwałej niezdolności do służby lub śmierci pracownika, w którym to wypadku prawa te powstają przed upływem dziesięciu lat, zgodnie z postanowieniami §§ 95 i 96.

§ 106. Pracownikom, o których mowa w § 15 ust. 6 i § 104, Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora może w wyjątkowych wypadkach uiszczenie składek za zaliczony do wysługi emerytalnej czas poprzedniej pracy rozłożyć na raty miesięczne.

W wypadkach, oznaczonych w ust. 1 całkowitą kwotę należnych od pracownika składek wpłaca Bank do funduszu emerytalnego jednocześnie z zaliczeniem pracownikowi czasu poprzedniej służby do wysługi emerytalnej.

§ 107. W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych:

1) przyznać pracownikowi zaopatrzenie emerytalne przed upływem dziesięciu lat służby w Banku, pod warunkiem wpłacenia do funduszu emerytalnego 15% od ostatnio pobieranej płacy zasadniczej łącznie z dodatkiem za wysługę lat za czas, o który został skrócony pracownikowi 10-letni okres wyekwiwania;

2) przyznać pensję wdowią i sierocę po pracowniku zmarłym po upływie przynajmniej pięciu lat służby w Banku w wypadkach, nieobjętych § 116.

§ 108. Do wysługi emerytalnej nie zalicza się:

1) czasu zawieszenia w służbie, niepodlegającego zaliczeniu do czasu służby czynnej (§ 72 ust. 5);

2) czasu bezpłatnego urlopu, udzielonego na zasadzie § 25 ust. 1, § 40 i § 41, za który pracownik nie wpłaci składek emerytalnych w myśl § 133 ust. 2.

§ 109. Przy obliczaniu lat wysługi emerytalnej do wymiaru zaopatrzenia emerytalnego nie uwzględnia się części roku do 6 miesięcy włącznie, natomiast okres przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania przy obliczeniu wymienionego w §§ 94, 95 i 107 p 2 pięcio- względnie dziesięcioletniego okresu, podlegającego zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

§ 110. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zwolnieniu ze służby.

Uposażenie emerytalne płatne jest miesięcznie z góry.

§ 111. Podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego stanowi płaca zasadnicza wraz z dodatkiem za wysługę lat, ostatnio pobierana w służbie czynnej w myśl postanowień §§ 74, 79 i 80. Zaopatrzenie emerytalne wynosi do dziesięciu lat wysługi emerytalnej włącznie 40% i wzrasta za każdy na-

stępny rok służby o 2,4%, nie może jednak przynosić 100% podstawy wymiaru.

§ 112. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta;

2) gdy emeryt, powołany ponownie do służby w myśl postanowień w § 98, odmówi zgłoszenia się do służby na równorzędne stanowisko;

3) w razie skazania emeryta za przestępstwa popełnione na szkodę Banku przez emeryta w czasie jego służby czynnej; w wypadku tym, o ile zachodzą okoliczności, zasługujące na szczególne uwzględnienie, Prezes Banku na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych może przyznać członkom rodziny emeryta stały zasiłek z funduszu emerytalnego w wysokości, nieprzekraczającej normalnej ich pensji wdowiej lub sierociej.

§ 113. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego zawiesza się:

1) w razie ponownego wstąpienia na służbę do Banku;

2) w razie utraty obywatelstwa polskiego;

3) w razie wyjazdu za granicę, trwającego dłużej niż 6 miesięcy, jeżeli Minister Reform Rolnych na wniosek Prezesa Banku nie zezwoli na dalsze pobieranie zaopatrzenia emerytalnego zagranicą;

4) w razie wstąpienia do klasztoru.

Zawieszenie prawa do pobierania zaopatrzenia emerytalnego kończy się z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustały przyczyny zawieszenia.

§ 114. W razie zwolnienia ze służby pracownika stałego kategorii A bez przyznania mu zaopatrzenia emerytalnego i wstąpienia takiego pracownika na służbę, uzasadniająca obowiązek ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, lub na służbę w jednej z instytucji, wymienionych w art 5 p. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 230), przelewa się z funduszu emerytalnego Banku na rzecz właściwego Zakładu Ubezpieczeń, względnie na rzecz funduszu emerytalnego wyżej wspomnianej instytucji — na ich żądanie — sumy w wysokości, odpowiadającej składkom, wymienionym w art. 120 ust. 2 wzmiankowanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r.

W razie dokonania powyższego przelewu zwolniony z Banku pracownik otrzymuje ewentualną nadwyżkę między sumą wpłaconych przez niego do funduszu emerytalnego Banku składek bez oprocentowania, a przypadającą na niego częścią sumy przelewanej do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych lub innej instytucji. Kwota tej nadwyżki może być jednak przez Bank obrócona na pokrycie ewentualnych pretensyj Banku wobec zwolnionego.

Pracownik zwolniony otrzymuje tę nadwyżkę również w tym wypadku, kiedy sumy, wymienionych w ust. 1 niniejszego paragrafu, nie przelewa się do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych lub

instytucyj, wymienionych w art. 5 p. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. Nadwyżkę tę ustala się w tej wysokości, jakaby przypadła w razie, gdyby przelew do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych następował w dniu zwolnienia pracownika z Banku.

W razie zwolnienia ze służby pracownika stałego kategorii B bez przyznania mu zaopatrzenia emerytalnego Banku, pracownikowi takiemu zwraca się składki, wpłacone przez niego do funduszu emerytalnego Banku, o ile przepisy o ubezpieczeniu społecznym nie regulują inaczej rozrachunków z tytułu tych składek.

§ 115. Jeżeli zwolnienie pracownika stałego nastąpiło:

1) na zasadzie przepisów § 55 ust. 1,
2) na zasadzie przepisów § 55 ust. 2, o ile niezachowanie przez pracownika istotnych obowiązków polegało bądź na samowolnym opuszczeniu służby przez pracownika, bądź na popełnieniu przestępstwa, powodującego materialną szkodę dla Banku, — pracownikowi takiemu nie może być przyznane zaopatrzenie emerytalne z funduszu emerytalnego Banku.

W tych wypadkach Prezes Banku, na wniosek Naczelnego Dyrektora, może zmniejszyć do 35% wysokość sum, określonych w § 114 ust. 1 i 4, przy czym ust. 2 i 3 tegoż paragrafu nie mają zastosowania.

Postanowienia niniejszego paragrafu mogą być zastosowane tylko po uprzednim przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego w myśl postanowień §§ 61 do 72.

§ 116. Wdowa i sieroty po zmarłym pracowniku, oprócz pośmiertnego, przewidzianego w § 60, mają prawo do pensji wdowiej, względnie sieroczej jeżeli mąż, względnie ojciec nabył w myśl §§ 94, 95 i 96 prawo do zaopatrzenia emerytalnego, choćby zmarł przed zwolnieniem ze służby, lub o ile mąż (ojciec) zmarł wskutek niezawinionego nieszczęśliwego wypadku lub choroby po upływie 5 lat nieprzerwanej służby w Banku.

§ 117. Prawo do otrzymania pensji wdowiej i sieroczej rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca, następującego po tym miesiącu, za który zmarły pracownik (emeryt) pobrał ostatnio należne mu uposażenie. Dla dzieci zmarłego pracownika (emeryta), które po tym terminie przyszły na świat, prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca po urodzeniu.

Pensje wdowie i sieroce płatne są miesięcznie z góry.

§ 118. Pensja wdowia wynosi połowę zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał, względnie do którego miałby w chwili śmierci prawo.

Pensja wdowia po pracowniku poległym, lub zmarłym wskutek działań wojennych, wynosi połowę pełnego (100%) zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża, niezależnie od czasu jego służby w Banku.

§ 119. Prawo do pensji sieroczej nabywają dzieci ślubne i uprawnione po ojcu.

Pensja ta wynosi:

1) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa żyje i ma prawo do pensji wdowiej — jedną ósmą część zaopatrzenia emerytalnego ojca,

2) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa nie żyje, lub nie ma prawa do pensji wdowiej — jedną czwartą część zaopatrzenia emerytalnego ojca,

3) dla jedynej sieroty bez ojca i matki, — jedną trzecią część zaopatrzenia emerytalnego ojca.

Jeżeli wdowa nie pobiera pensji wdowiej, z powodu pobierania zaopatrzenia emerytalnego z tytułu własnej służby, sierotom służy prawo do pensji sieroczej według postanowień p. 2, względnie 3 niniejszego paragrafu.

Postanowienie § 118 ust. 2 ma zastosowanie również przy ustalaniu wysokości pensji sieroczej.

§ 120. Prawo do pensji sieroczej nabywają dzieci ślubne i uprawnione również po matce.

Jeżeli sierota nabyła prawo do pensji po ojcu i po matce wypłaca się sierocie pensję wyższą.

Sierota ma prawo do pobierania pensji po matce za życia ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia sierocie utrzymania. Pensja po matce wynosi dla każdego dziecka jedną czwartą część zaopatrzenia emerytalnego matki, a dla jedynego dziecka, — jedną trzecią część tego zaopatrzenia.

§ 121. Łączna kwota pensyj sierocych nie może ani sama, ani wraz z pensją wdowią, przekraczać wysokości zaopatrzenia emerytalnego, które pobierał lub do którego miałby w chwili śmierci prawo zmarły ojciec lub matka. Gdyby suma pensyj sierocych albo sama, albo łącznie z pensją wdowią przekraczała wysokość zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły ojciec lub matka pobierali, lub do którego w chwili śmierci mieli prawo, należy zmniejszyć proporcjonalnie pensje sieroce.

§ 122. Żony i dzieci pracowników, którzy zaginęli na terenie działań wojennych, otrzymują od dnia pierwszego miesiąca, następującego po wstrzymaniu uposażenia, pobieranego na mocy § 48, tymczasową pensję wdowią lub sierocą, w wysokości należnej im ewentualnie stałej pensji.

§ 123. W razie odnalezienia się zaginionego potrąca się na rzecz funduszu emerytalnego przy wypłacie zaległego uposażenia kwotę, wypłaconą jego żonie i dzieciom tytułem tymczasowej pensji.

W razie nieodnalezienia się zaginionego w ciągu 2½ lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym podpisano preliminarja pokojowe, żona, względnie dzieci powinny przed końcem tego terminu przedłożyć orzeczenie sądowe, uznające zaginionego za zmarłego, lub orzeczenie sądowe, że dowód śmierci należy uważać za ustalony, w przeciwnym przypadku pensja tymczasowa pozostaje wstrzymana.

Orzeczenie to stanowi podstawę przyznania stałej pensji.

§ 124. Wdowa nie ma prawa do pensji:

1) jeżeli zawarcie małżeństwa nastąpiło po zwolnieniu męża ze służby,

2) jeżeli wspólność małżeńska została sądownie rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymywania żony.

Dzieci, pozostałe z małżeństwa zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sierocej.

§ 125. Prawo do pensji wdowiej lub sierocej gaśnie:

1) w razie śmierci wdowy lub sieroty, z końcem miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;

2) w razie jeżeli wdowa pobrała odprawę wdową w myśl § 127 przy ponownem wejściu w związek małżeński;

3) z ukończeniem przez sierotę 18-go roku życia, lub też w razie wcześniejszego zawarcia przez sierotę związku małżeńskiego.

Sierotom, odbywającym studia średnie lub wyższe w charakterze słuchaczy zwyczajnych w krajowych zakładach naukowych państwowych, lub prywatnych z prawem publiczności, przyznaje się pensję sierocą po ukończeniu osiemnastego roku życia za każdy rok szkolny, aż do ukończenia studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia dwudziestego czwartego roku życia.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może Prezes Banku, na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych, zezwolić na dalsze pobieranie pensji sierocej także po ukończeniu osiemnastego, względnie dwudziestego czwartego roku życia, o ile sieroty nie posiadają środków do życia, a wskutek ułomności fizycznej lub umysłowej nie są zdolne do pracy zarobkowej.

§ 126. Prawo do pobierania pensji wdowiej i sierocej zawieszają się:

1) w razie wstąpienia wdowy lub sieroty na służbę do Banku;

2) w razie utraty obywatelstwa polskiego;

3) w razie wyjazdu zagranicę, trwającego dłużej niż sześć miesięcy, jeżeli Minister Reform Rolnych, na wniosek Prezesa Banku, nie zezwoli na dalsze pobieranie pensji wdowiej lub sierocej zagranicą;

4) w razie wstąpienia do klasztoru;

5) w razie ponownego wejścia wdowy w związek małżeński, o ile nie pobrała odprawy wdowiej w myśl § 127.

Zawieszenie prawa do pobierania pensji wdowiej lub sierocej kończy się z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustały przyczyny zawieszenia.

§ 127. Wdowa, która weszła ponownie w związek małżeński, otrzymuje na swą prośbę wzamian za pobieraną pensję wdową albo jednorazową odprawę wdową, albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia.

Zgłoszenie o odprawę winno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa. Odprawa wdowa wynosi dla wdów w wieku do 45 lat — dwuletnią, powyżej tego wieku — jednoroczną kwotę pensji wdowiej.

§ 128. Pracownik, lub pozostała po nim rodzina, pobierający zaopatrzenie z funduszu emerytalnego Banku, nie mogą pobierać równocześnie z innego tytułu zaopatrzenia z tegoż funduszu. Upraw-

nionemu do tych świadczeń przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

§ 129. Pracownik, względnie wdowa lub sierota, którzy świadomie wprowadzili Państwowy Bank Rolny w błąd, celem uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, niż przypadające im w myśl niniejszego rozporządzenia, tracą prawo do dalszego pobierania zaopatrzenia, niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej i obowiązku wynagrodzenia szkody.

Fundusz emerytalny Państwowego Banku Rolnego.

§ 130. Celem zapewnienia wypłaty świadczeń, przewidzianych w części III niniejszego rozporządzenia, tworzy się fundusz emerytalny Państwowego Banku Rolnego.

Fundusz emerytalny jest odrębnym funduszem Państwowego Banku Rolnego i nie może być użyty na cele inne, niż przewidziane w poprzednich paragrafach części III niniejszego rozporządzenia.

Wpłaty na ten fundusz nie podlegają zwrotowi z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 114. Funduszem emerytalnym zarządzają władze Banku.

Dla funduszu emerytalnego prowadzona jest odrębna księzkowość.

§ 131. Fundusz emerytalny tworzy się:

1) ze składek pracowników na rzecz tego funduszu,

2) z dopłat Banku,

3) z dochodów i zysków z lokat kapitałów funduszu emerytalnego,

4) z ewentualnych przelewów z funduszy emerytalnych innych instytucji,

5) z innych wpływów.

§ 132. Tytułem składki emerytalnej pracownicy w służbie czynnej opłacają 7½% od płacy zasadniczej w służbie czynnej (§ 74) łącznie z dodatkiem za wysługę lat (§§ 79 i 80). Składkę pobiera się każdego miesiąca przez potrącenie z uposażenia.

Przy każdorazowym osiągnięciu wyższego stopnia płac, pracownikom potrąca się na fundusz emerytalny przez jeden rok połowę różnicy pomiędzy podwyższoną płacą zasadniczą, a pobieraną poprzednio. Przez ten czas potrąca się składkę, ustanowioną w ust. 1, od płacy pobieranej poprzednio.

Ogólna suma płac zasadniczych stałych pracowników Państwowego Banku Rolnego, należących do funduszu emerytalnego, nie może być drogą podwyżek zwiększona w ciągu roku kalendarzowego więcej niż o 10%.

Pracownicy, którym zaliczony zostanie do wyслуги emerytalnej czas poprzedniej pracy w myśl § 103, wpłacają do funduszu emerytalnego Banku składki zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pracownicy, którym zaliczony zostanie do wyслуги emerytalnej czas ich poprzedniej pracy w myśl § 104, wpłacają do funduszu emerytalnego Banku, za każdy zaliczony miesiąc poprzedniej pracy, składki w wysokości odpowiadającej sumie składek pracownika (ust. 1) i dopłat Banku (§ 134 p. 1), obowiązujących w chwili zaliczenia ich w poczet stałych

pracowników Banku. Składki te oblicza się w stosunku do płacy zasadniczej, łącznie z dodatkiem za wysługę lat, przyznanej pracownikowi w chwili zaliczenia go w poczet stałych pracowników Banku.

§ 133. W razie wstrzymania uposażenia pracownikowi na podstawie § 72 ust. 4, nie potrąca się z wypłaconej mu części uposażenia składek na fundusz emerytalny. W wypadku uchylenia zawieszenia pełną sumę składek za ten okres potrąca się przy wypłacie wstrzymanej części uposażenia.

Za czas bezpłatnego urlopu (§ 25 ust. 1, § 40 i § 41) pracownicy wpłacają na fundusz emerytalny co miesiąc zgóry 15% płacy zasadniczej, łącznie z dodatkiem za wysługę lat, przysługującej im bezpośrednio przed rozpoczęciem urlopu.

§ 134. Bank wpłaca ze swej strony na rzecz funduszu emerytalnego:

1) dopłatę w wysokości 7½% płacy zasadniczej łącznie z dodatkiem za wysługę lat (§§ 74, 79 i 80), pobieranej przez każdego ze stałych pracowników Banku. Dopłaty te uskutecznią się każdego miesiąca przez cały czas istnienia funduszu emerytalnego Banku jednocześnie z wypłatą uposażenia pracowników;

2) dopłatę w wysokości 7½% od sumy, pobranej w okresie służby przygotowawczej tytułem płacy zasadniczej przez pracowników, którzy zaliczeni zostali w poczet pracowników stałych bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej; na poczet tej dopłaty zaliczają się kwoty, wpłacone w tymże okresie tytułem składek przez Bank i pracowników do Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, a to w tej wysokości, w jakiej zostaną przez te zakłady przelane do funduszu emerytalnego Banku zgodnie z art. 120 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911), zmniejszone o kwoty składek, wpłaconych do Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przez tych pracowników w okresie ich służby przygotowawczej w Banku;

3) składki należne od pracowników i dopłatę Banku za czas, o który został im skrócony okres oczekiwania (§ 107 p. 1);

4) składki należne od pracowników i dopłatę Banku za czas zaliczony im do wysługi emerytalnej na zasadzie § 15 ust. 6 oraz §§ 104 i 143, o ile pracownik uzyskał zwolnienie od tych składek lub odroczenie ich wpłaty (§§ 146 i 106);

5) niedobór w składkach wynikły z zaliczenia podwójnie do wysługi emerytalnej czasu służby wojсковej podczas wojny (§ 102);

6) w każdym roku, w którymby ogólny dochód z oprocentowania lokat funduszu emerytalnego okazał się niższy od 6% w stosunku rocznym — dopełnienie tego dochodu do 6%.

§ 135. W razie wstrzymania uposażenia pracownikowi na podstawie § 72 ust. 4 Bank nie uskutecznia dopłat do funduszu emerytalnego (§ 134 p. 1). W wypadku uchylenia zawieszenia Bank uskutecznia przypadającą od niego za czas zawieszenia dopłatę do funduszu emerytalnego jednorazowo przy wypłacie pracownikowi wstrzymanej części uposażenia.

Bank nie uskutecznia dopłat na rzecz funduszu emerytalnego (§ 134 p. 1) we wszystkich wypadkach, gdy pracownik wpłaca tytułem składek emerytalnej 15% płacy zasadniczej łącznie z ewentualnym dodatkiem za wysługę lat.

§ 136. Kapitały funduszu emerytalnego lokowane być mogą:

1) w papierach emitowanych lub gwarantowanych przez Państwo, lub w pożyczkach udzielanych Państwu;

2) w listach zastawnych krajowych instytucji kredytu długoterminowego, posiadających bezpieczeństwo prawne;

3) w pożyczkach hipotecznych na nieruchomościach czynsz przynoszących, o ile pożyczki te czynią zadość przepisom o bezpieczeństwie prawnem;

4) w nieruchomościach miejskich, przyczem fundusze ulokowane w nieruchomościach nie mogą przekraczać 50% wszystkich lokat funduszu emerytalnego. Nieruchomości, obciążone długami hipotecznymi, mogą być nabywane jedynie z zachowaniem przepisów o bezpieczeństwie prawnem. Nabywanie nieruchomości fabrycznych jest niedozwolone;

5) na rachunkach bieżących w bankach państwowych, w Pocztovej Kasie Oszczędności oraz w Banku Polskim, jednak tylko w wysokości niezbędnej na wypłaty, przewidziane w ciągu miesiąca.

§ 137. Funduszu emerytalnego nie obciążają:

1) różnice pomiędzy pensją wdowią i sierocą po pracowniku poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych (§ 118 ust. 2 i § 119 ust. 4), a pensją wdowią i sierocą, przewidzianymi w § 118 ust. 1 i w § 119 ust. 1, 2 i 3;

2) koszty biurowości i rachunkowości funduszu emerytalnego oraz komisij lekarskich.

Wydatki z tych tytułów ponosi Bank.

§ 138. Bilans techniczny funduszu emerytalnego sporządza się co trzy lata; pierwszy bilans sporządzony będzie na dzień 1 stycznia 1932 r.

O ile bilans techniczny wykaże stratę, należy ją zapisać na specjalnym rachunku w rocznym bilansie do czasu sporządzenia następnego nadzwyczajnego bilansu technicznego, który winien być w tym wypadku sporządzony po upływie 1 roku.

Jeżeli ten nadzwyczajny bilans techniczny wykaże ponowną stratę, to ustalone w niniejszym rozporządzeniu normy dopłat Banku zostaną odpowiednio podwyższone na okres czasu do nowego zwyczajnego bilansu technicznego.

Cz ę ść IV.

SPORY Z UMÓW SŁUŻBOWYCH.

§ 139. Spory wynikłe z umów służbowych, zawartych na zasadzie niniejszego rozporządzenia, będą rozpatrywane przez sądy w Warszawie, jeżeli spór dotyczyć będzie pracowników instytucji Banku, znajdujących się w Warszawie, bądź też przez sądy właściwe dla miejscowości, w których znajdują się poszczególne oddziały Banku, jeżeli spór dotyczyć będzie pracowników tych oddziałów.

Część V.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

§ 140. O zawiązaniu stosunku służbowego na podstawie niniejszego rozporządzenia z pracownikami, pozostającymi na służbie w Banku w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, decydują po wysłuchaniu opinii Komisji powołanej w myśl § 141: Prezes Banku co do pracowników, zaliczonych według dotychczas obowiązujących przepisów do pierwszych 7 grup uposażenia, lub pracowników z uposażeniem równorzędnym — Naczelny Dyrektor co do wszystkich pozostałych pracowników.

Z pracownikami, z którymi stosunek służbowy będzie uregulowany na podstawie niniejszego rozporządzenia, zostaną zawarte umowy służbowe stosownie do § 9.

§ 141. W celu zbadania kwalifikacji tych pracowników Banku, pozostających na służbie w Banku w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, z którymi mają być zawarte umowy służbowe na podstawie niniejszego rozporządzenia, Minister Reform Rolnych na wniosek Prezesa Banku powoła komisję kwalifikacyjną z pośród pracowników Banku, zajmujących kierownicze stanowiska, do których wyznaczy ze swej strony po 1 delegacie.

§ 142. W stosunku do pracowników, o których mowa w § 140 ust. 2:

1) postanowienia § 7 nie mają zastosowania, o ile pracownicy ci poprzednio byli poddani badaniu lekarza, wskazanego przez Bank;

2) postanowienia § 75 ust. 4 nie są przeszkodą do przyznania pracownikom, nieposiadającym ukończonego średniego wykształcenia, wyższego stopnia płac niż stopień VIII, o ile w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia będą pobierali płacę zasadniczą, odpowiadającą stopniowi wyższemu niż VIII;

3) zamiast terminu 14-dniowego, wymienionego w § 82, obowiązuje termin trzymiesięczny.

§ 143. Pracownikom, pozostającym na służbie w Banku w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przy zawiązaniu z nimi stosunku służbowego na podstawie niniejszych przepisów, zalicza się do czasu służby w Banku oraz do wysługi emerytalnej czas ich służby w Polskim Państwowym Banku Rolnym i w Państwowym Banku Rolnym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia w charakterze funkcjonariuszów państwowej służby cywilnej oraz w charakterze pracowników kontraktowych z zastrzeżeniami, zawartymi w § 58 ust. 3 i § 108 niniejszego rozporządzenia.

§ 144. Pracownicy, którzy przed dniem 1 stycznia 1928 r. nie byli ubezpieczeni w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, przy zaliczeniu ich, na mocy § 143, w poczet stałych pracowników Banku, wpłacają do funduszu emerytalnego jednorazowo za każdy zaliczony miesiąc służby z okresu do dnia 1 stycznia 1928 r., 7% płacy zasadniczej, pobranej przez nich za miesiąc styczeń 1928 r.

Za każdy zaliczony pracownikom wymienionym w ust. 1, miesiąc służby Bank dopłaca jednorazowo 7% płacy zasadniczej, pobranej przez tychże pracowników za miesiąc styczeń 1928 r.

§ 145. Za czas od dnia 1 stycznia 1928 r. do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wpłaca Bank 6% w stosunku rocznym od sum przypadających na rzecz funduszu emerytalnego od pracowników tytułem składek oraz od Państwowego Banku Rolnego tytułem dopłat za czas zaliczony pracownikom do wysługi emerytalnej w myśl § 143.

§ 146. Pracownikom o których mowa w § 143, Prezes Banku, na wniosek Naczelnego Dyrektora i za zgodą Ministra Reform Rolnych, może uiszczenie składek (§ 144) za zaliczony do wysługi emerytalnej czas poprzedniej pracy rozłożyć na raty miesięczne lub zwolnić ich całkowicie lub częściowo od uiszczenia tych składek.

§ 147. Jeżeli ze względu na okoliczności, związane z okresem wojny, pracownik lub kandydat na pracownika nie jest w możności dostarczyć dokumentów, wymienionych w § 6 p. 1, 3 i 5, a okoliczności, podlegające stwierdzeniu nie mogą być udowodnione innymi dokumentami — właściwa władza może zezwolić na przedstawienie zamiast tych dokumentów zaświadczenia dwóch wiarygodnych osób.

Część VI.

PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 148. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Reform Rolnych.

§ 149. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1930 r.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 maja 1926 r. o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 285).

Prezes Rady Ministrów: *Switalski*

Minister Reform Rolnych: *Witold Stanisław*